

Kjønn og estetisk verdsetting: Forhandlinger i norsk litteratur fra 1850 til i dag

NOLI252/322/KVIK203

Kjønn og estetikk

Forelesning – Hamm

HF:401

(uke 35-40, 42-47)

KURSBESKRIVELSE

Hvordan forhandler vi om estetiske verdier? Hvordan forhandler estetiske uttrykk om kjønn? Og hvordan inngår kjønn i estetisk verdsetting? Slike spørsmål vil være sentrale i lesningen av utvalgte norske tekster fra 1850 til i dag. Kurset vil undersøke betydningen av grunnleggende begrep som det skjønne og det sublime og deres relasjon til kjønn, både som et anliggende for lesere/kritikere av skjønnlitteratur, og som et tema i de litterære tekstene. Vi skal fordype oss i litteratur fra perioden 1850-1900, som er preget av overgangen fra idealismen til naturalismen (Collett, Bjørnson og Skram); i litteratur fra perioden 1900-1950, som berøres av spenningen mellom vitalisme og modernisme (Munch, Undset, Hamsun og Sveen); og i nyere tekster som reiser spørsmål om vurdering og estetikk (Løveid, Fosse, Hjorth).

KURSPLAN

I Grunnlagsproblemer

1) 29. august, kl 1015-1200

Introduksjon: Forhandlinger om smak og forhandlinger om kjønn

David Hume: Om standarden for smak, i *Estetisk teori*, ss 17-31

Carolyn Korsmeyer: Aesthetic Pleasures, fra *Gender and Aesthetics*, ss 37-58

Simone de Beauvoir: *Det annet kjønn. Innledning*, ss 33-48

2) 5. september, 1015-1200

Det skjønne og det sublime. Anna Munch: *Glæde*.

Paul Mattick, jr.: Beautiful and Sublime: Gender Totemism in the Constitution of Art.

Immanuel Kant: Fra *Kritikk av dømmekraften*, i *Estetisk teori*, ss 56-93

Cornelia Klinger: The Concepts of the sublime and the beautiful in Kant and Lyotard, ss. 207-222

II 1850 til 1900: Mellom idealisme og naturalisme

3) 12. september, 1015-1200

Camilla Collett: *Amtmandens døtre*.

Friedrich von Schiller: Fra *Om menneskets estetiske oppdragelse i en rekke brev*, i *Estetisk teori*, ss 94-104

G. W. F. Hegel: Utdrag fra *Innledning til estetikken*, i *Estetisk teori*, ss 117-143

Arild Linneberg: Fra *Norsk litteraturkritikks historie 1848-1870*, ss 175-217

Sigrud Aa Aarnes: *Søkelys på Amtmandens døtre*, ss 33-64

4) 19. september, 1015-1200

Bjørnstjerne Bjørnson: *Fiskerjenten og Det ny System*

Toril Moi: Et nytt syn på litteraturhistorien: Idealisme, realisme og modernismens fødsel, fra *Ibsens modernisme*, ss105-147

Amalie Skram: Bjørnstjerne Bjørnson og Det ny System. I *Samlede Verker* 7, ss. 313-328.

5) 26. september, 1015-1200

Amalie Skram: *Constance Ring*

Marte Engdal Halse: "En saa kjønslig Bog kjender vi hidtil ikke i vor Literatur". Om resepsjonen av Amalie Skrams roman *Constance Ring*. Edda 4/1993.

Stanley Cavell: Fra *Contesting Tears*.

III 1900-1950: Melom vitalisme og modernisme

6) 3. oktober, 1015-1200

Sigrid Undset: *Fru Marta Oulie*

Rita Felski: Why Feminism doesn't need an Aesthetic (And why it can't ignore Aesthetics), fra *Doing Time*. ss 175-192.

Andreas Huyssen: Mass Culture as Woman: Modernism's Other. Fra *After the Great Divide*. Macmillan Press 1986, ss 45-62

7) 17. oktober, 1015-1200

Knut Hamsun: *Den sidste glæde*

Jorun Solheim: Fra *Kjønn og modernitet*. ss 17-40 og 86-111 .

Britt Andersen: Fra *Ubehaget ved det moderne. Kjønn og biopolitikk i Hamsuns kulturkritiske romaner*. ss 51- 91

8) 24. oktober, 1015-1200

Åsmund Sveen: *Andletet*

Ole Karlsen: Åsmund Sveens lyrikk – viktig og/eller god? Forskriftlige refleksjoner. Fra *"der vårgras brydder"*, ss19-33

Pål Bjørby: Åsmund Sveens *Andletet* (1932): En queering av seksualitet, drift og identitet. Fra *"der vårgras brydder"*, ss. 133-187

IV Etter 1950: modernisme og postmodernisme

9) 31. oktober, 1015-1200

Cecilie Løveid: *Balansedame* og Jon Fosse: *Navnet*

Lars Sætre: Modernitet og heimløyse. Det moderne dramaets ironi: Form og tematikk i *Namnet* av Jon Fosse.
Wenche Larsen: Sprengninga av moderskapet. Bildets funksjon i *Balansedame*. Fra *Skuespillet om kvinnekroppen*. ” ss. 111-136

10) 7. november, 1015-1200

Nora Simonhjell: *Slaktarmøte*

Susan Bordo: Anorexia Nervosa. Fra *Unbearable Weight*. ss 139-164

Carolyn Korsmeyer: Difficult pleasures. Sublimity and disgust. Fra *Gender and Aesthetics*, ss 130-153

11) 14. november, 1015-1200

Vigdis Hjorth: *Hva er det med mor?*

Unn Conradi Andersen: Å spille sitt kjønn. Vigdis Hjorth. I *Har vi henne nå?*

Kvinnelige forfatterskap og mediene, ss 53-77.

Irene Engelstad: Mellom første og tredje person entall. Fra *Som om ingenting*. *Bare om Vigdis Hjorth*, ss 25-46

Toril Moi: ”Jeg er ikke en kvinnelig forfatter.” Om kvinner, litteratur og teori i dag.

12) 21. november, 1015-1200

Avslutning/oppsummerende diskusjon

PENSUM

Skjønnlitteratur:

Camilla Collett: <i>Amtmandens Døtre</i> (1854-55)	64 s
Bjørnstjerne Bjørnson: <i>Fiskerjenten</i> (1868) og <i>Det ny system</i> (1878)	50 s
Amalie Skram: <i>Constance Ring</i> (1885)	63 s
Anna Munch: <i>Glæde</i> (1904)	62 s
Sigrid Undset: <i>Fru Marta Oulie</i> (1907)	18 s
Knut Hamsun: <i>Den sidste glæde</i> (1912)	64 s
Åsmund Sveen: <i>Andletet</i> (1932)	25 s
Cecilie Løveid: <i>Balansedame</i> (1984)	
29 s	
Jon Fosse: <i>Namnet</i> (1995)	23 s
Nora Simonhjell: <i>Slaktarmøte</i> (1999)	9 s
Vigdis Hjorth: <i>Hva er det med mor?</i> (2000)	25 s

432 sider

Estetisk teori/filosofi

- Paul Mattick, jr.: Beautiful and Sublime: Gender Totemism in the Constitution of Art. <i>The Journal of Aesthetics and Art Criticism</i> . Autumn, 1990. ss 293-303.	10 s
--	------

- Immanuel Kant: Fra *Kritikk av dømmekraften*, i Kjersti Bale og Arnfinn Bø-Rygg (red.): *Estetisk teori. En antologi*. Universitetsforlaget 2008. ss 56-93
40 s
- G. W. F. Hegel: Fra *Innledning til estetikken*, i *Estetisk teori*, ss 117-143 27 s
- Cornelia Klinger: The Concepts of the Sublime and the Beautiful in Kant and Lyotard. *Constellations*. Vol. 2, 1995. Blackwell Publishers. ss 207-222 25 s
- David Hume: Om Standarden for smak, i *Estetisk teori*, ss 17-31 14 s
- Carolyn Korsmeyer: Aesthetic pleasures, fra *Gender and Aesthetics. An introduction*. Routledge 2004, ss 37-58. 21 s
- Friedrich von Schiller: Fra *Om menneskets estetiske oppdragelse i en rekke brev*, i *Estetisk teori*, ss 94-104 10 s.
- Andreas Huyssen: Mass Culture as Woman: Modernism's Other. Utdrag fra *After the Great Divide*. Macmillan Press 1986, ss 45-62. 17 s
- Jorun Solheim: Fra *Kjønn og modernitet*. Oslo 2007. ss 17-40 og 86-111. 48 s.
- Carolyn Korsmeyer: Difficult pleasures. Sublimity and disgust. Fra *Gender and Aesthetics*. ss. 130-153. 23 s.
- Rita Felski: Why Feminism doesn't need an Aesthetic (And why it can't ignore Aesthetics), fra *Doing Time. Feminist Theory and Postmodern Culture*. New York University Press 2000. ss 175-192. 17 s
- Susan Bordo: Anorexia Nervosa. Fra *Unbearable Weight*. University of California Press (1993) 2003. ss 139-164. 25 s.
- Simone de Beauvoir: *Det annet kjønn. Innledning*. Pax 2000. ss 33-48. 15 s.
- Stanley Cavell: Fra *Contesting Tears. The Hollywood Melodrama of the Unknown Woman*. University of Chicago Press, 1996. ss 3-45. 42 s.

334 sider

Lesninger:

- Toril Moi: Et nytt syn på litteraturhistorien: Idealisme, realisme og modernismens fødsel. Fra *Ibsens modernisme*. Pax 2006. ss 105-147. 42 s
- Arild Linneberg: Fra *Norsk litteraturkritikks historie 1848-1870*. Universitetsforlaget 1992. ss. 175-217 43 s
- Sigrud Aa. Aarnes: Fra *Søkelys på Amtmandens døtre*. Universitetsforlaget 1977. ss 33-70.
37 s
- Amalie Skram: Bjørnstjerne Bjørnson og Det ny System. I *Samlede Verker 7*, Gyldendal 1993. ss 313-328.
15 s
- Marte Engdal Halse: "En saa kjønslig Bog kjender vi hidtil ikke i vor Literatur". Om resepsjonen av Amalie Skrams roman *Constance Ring*. Edda 4/1993.
20 s
- Ole Karlsen: Åsmund Sveens lyrikk – viktig og/eller god? Forskriftlige refleksjoner. I Hans Kristian Rustad (red.): "der vårgras brydder". Nye lesninger av Åsmund Sveens diktning. 2010. ss19-33.
14 s

- Pål Bjørby: Åsmund Sveens *Andletet* (1932): En queering av seksualitet, drift og identitet. I *"der vårgras brydder"*. ss. 133-187 57 s
- Britt Andersen: Fra *Ubehaget ved det moderne. Kjønn og biopolitikk i Hamsuns kulturkritiske romaner*. Tapir 2010. ss 51- 91. 40 s
- Lars Sætre: Modernitet og heimløyse. Det moderne dramaets ironi: Form og tematikk i *Namnet* av Jon Fosse. Norsk litterær årbok 2001. 29 s
- Wenche Larsen: Fra Skuespillet om kvinnekroppen. "Sprengninga av moderskapet. Bildets funksjon i Balansedame." Unipub 2005. ss. 111-136. 25 s
- Unn Conradi Andersen: Å spille sitt kjønn. Vigdis Hjorth. I *Har vi henne nå? Kvinnelige forfatterskap og mediene*. Gyldendal akademisk, 2009. 53-77. 24 s
- Irene Engelstad: Mellom første og tredje person entall. I Arild Linneberg (red.): *Som om ingenting. Bare om Vigdis Hjorth*. Cappelen Damm 2009. ss 25-46. 11 s
- Toril Moi: "Jeg er ikke en kvinnelig forfatter." Om kvinner, litteratur og teori i dag. *Samtiden* 3, 2008. ss 6-21. 15 s

383

sider

